

**MINISTERE DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE**

**ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT
DES FAÇADES ET DE LA TOITURE
AINSI QUE DE CERTAINES PARTIES DE
L'INTERIEUR DE L'HOTEL DE
LANNOY ; ET DU JARDIN SITUÉ A
L'ARRIERE DU BIEN SIS RUE AUX
LAINES, 13 A BRUXELLES**

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la
conservation du patrimoine immobilier,
notamment l'article 18 ;

Sur la proposition du Ministre-Président
chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du
Logement et des Monuments et Sites,

ARRETE :

Article 1^{er} - Est entamée la procédure de
classement comme monument des façades et
de la toiture, en ce compris sa charpente, ainsi
que de certaines parties de l'intérieur : passage
couvert, vestibule et cage de l'escalier
d'honneur, salle à manger, salons, antichambre
et fumoir du bel étage de l'aile principale et
caves de l'hôtel de Lannoy ; et du jardin situé
à l'arrière du bien sis rue aux Laines, 13 à
Bruxelles, connu au cadastre de Bruxelles,
8^e division, section H, 6^e feuille, parcelle
n° 1013d, en raison de leur intérêt historique
et artistique, précisé dans l'annexe I du présent
arrêté.

**MINISTERIE VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

**BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFD-
STEDELIJKE REGERING HOUDENDE
INSTELLING VAN DE PROCEDURE
TOT BESCHERMING ALS MONUMENT
VAN DE GEVELS EN DE BEDAKING
EN VAN BEPAALDE DELEN VAN HET
INTERIEUR VAN HET HOTEL DE
LANNOY EN VAN DE TUIN ACHTER
HET GOED, GELEGEN WOLSTRAAT 13
TE BRUSSEL**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993
inzake het behoud van het onroerende
erfgoed, inzonderheid op artikel 18 ;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter
belast met Plaatselijke Besturen,
Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten
en Landschappen,

BESLUIT :

Artikel 1 - Wordt ingesteld de procedure tot
bescherming als monument van de gevels en
de bedaking en van bepaalde delen van het
interieur : overdekte doorgang, vestibule en
eretrappenhuis eretrapp, eetkamer, salons,
antichambre en rookkamer van de bel etage
van de hoofd vleugel en kelders van het
hotel de Lannoy en van de tuin achter het
goed, gelegen Wolstraat 13 te Brussel,
bekend ten kadaster te Brussel, 8ste afdeling,
sectie H, 6de blad, perceel nr 1013d, wegens
hun historische en artistieke waarde, zoals
nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1^{er} comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 25 -03- 1999

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen en gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 25 -03- 1999

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE



Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Nadine SOUGNÉ



GRBC - Chancellerie

BHR - Kanselarij

**ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DES FAÇADES ET DE LA
TOITURE AINSI QUE DE CERTAINES PARTIES DE L'INTERIEUR DE L'HOTEL DE LANNOY ; ET
DU JARDIN SITUE A L'ARRIERE DU BIEN SIS RUE AUX LAINES, 13 A BRUXELLES**

Réf. cadastrale : 8^e division, section H, 6^e feuille, parcelle n° 1013d

Description sommaire :

Construit en 1762 par le maître maçon Josse Massion, cet hôtel de maître fut racheté par le comte d'Epinoy en 1768 et par le comte Gustave de Lannoy en 1833. Il a fait l'objet d'une restauration et d'un agrandissement en 1907-1908, sur les plans de l'architecte O. Flanneau.

De plan en U, l'immeuble compte deux niveaux sous toiture mansardée percée de lucarnes à fronton. La couverture d'ardoises repose sur une charpente de bois conservée dans son état d'origine. La façade principale en grès se développe sur neuf travées. La travée médiane, en léger ressaut et à refends, est percée d'une porte cochère en plein cintre à encadrement creusé en gorge, surmontée à l'étage par une fenêtre également en plein cintre et précédée d'un garde-corps en ferronnerie. Protégées par des contrevents ou des grilles, les fenêtres du rez-de-chaussée sont à arc surbaissé ; celles de l'étage sont rectangulaires. L'horizontalité de l'élévation est marquée par le bandeau séparant les niveaux et l'entablement classique : architrave moulurée, frise portant le millésime « MDCCLXII » et corniche profilée.

Côté jardin, les façades en briques sur soubassement de grès sont disposées en U. La travée d'accès plus large est percée au premier d'une grande fenêtre en plein cintre. En 1907-1908, l'aile sud a été transformée et prolongée de trois travées - dont une arrondie et en surplomb. Au nord, les anciennes écuries et dépendances ne comptent qu'un niveau et demi.

Intérieur. Un passage couvert donne à la fois accès au jardin, aux pièces du rez-de-chaussée et, par un escalier d'honneur à rampe en fer forgé, aux salles d'apparat du bel étage et aux chambres du second.

Au bel étage, une salle à manger donnant sur le jardin et différents salons en enfilade donnant sur la rue - salon rouge, antichambre, salon jaune et fumoir - conservent leur décor de style Louis XV : plafonds moulurés, murs lambrissés, cheminées en marbre, vraisemblablement d'origine, comme d'ailleurs le mobilier. Certains éléments ont peut-être été rapportés aux XIX^e et XX^e siècles.

Les vastes caves qui s'étendent sous l'aile principale sont couvertes de voûtes en briques.

Jardin : une cour pavée précède une pelouse en pente encadrée de deux allées également pavées. Au bout de la pelouse, dans une niche de verdure, un buste d'homme repose sur un socle en pierre bleue.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1^o de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et artistique

Ayant acheté en 1762 l'ancienne maison de don Diego de Ruyter, le maître maçon Josse Massion, originaire d'Enghien, ne tarda pas à faire construire sur son emplacement une assez vaste demeure, l'actuel hôtel de Lannoy. Ce dernier doit son nom à la famille qui l'acquiert en 1833 et en est restée depuis le propriétaire. Entre 1768, année où Josse Massion vendit son

bien au comte d'Epinois, et 1833, l'hôtel connut plusieurs occupants et fut à diverses reprises loué en tout ou en partie.

Depuis la démolition des hôtels de Mérode-Deinze et de la Boëssières-Thiennes en 1956, et les profondes transformations apportées aux hôtels voisins, l'hôtel de Lannoy demeure, avec l'hôtel de Mérode-Westerloo l'un des témoins les plus intéressants du passé de la rue aux Laines. A l'époque qui nous occupe, la fin du XVIII^e siècle, cette rue était encore le lieu de résidence de grandes familles de la noblesse, ce qu'elle était depuis le XVI^e siècle.

Par la régularité classique de ses façades parfaitement préservée, par la disposition et l'ornementation de ses espaces intérieurs restaurés avec soin au début du siècle, l'hôtel de Lannoy est par ailleurs un exemple quasi unique à Bruxelles d'une architecture XVIII^e d'une telle ampleur et d'une telle qualité.

La mise en valeur d'un bien aussi exceptionnel, par ailleurs en parfait état de conservation, s'impose.

Il convient d'ajouter que le bien s'inscrit dans un ensemble d'une grande homogénéité dont certains éléments bénéficient d'ores et déjà d'une mesure de protection : les n^{os} 3-5 et 11 inclus dans l'arrêté du 9 septembre 1993 classant la totalité du Conservatoire royal de musique et le n^o 23 classé par arrêté du 17 avril.

Vu pour être annexé à l'arrêté du **25 -03-, 1999**

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Charles PICQUE



Copie
certifiée conforme



NADINE SOUGNÉ
CHANCELLERIE

**BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN
DE GEVELS EN DE BEDAKING EVENALS VAN BEPAALDE DELEN VAN HET INTERIEUR VAN
HET HOTEL DE LANNOY EN VAN DE TUIN ACHTER HET GOED, GELEGEN WOLSTRAAT 13
TE BRUSSEL.**

Kadastrale gegevens : 8ste afdeling, sectie H, 6de blad, perceel nr. 1013d

Beknopte beschrijving :

Dit herenhuis werd in 1762 gebouwd door meester-metselaar Josse Massion. In 1768 werd het aangekocht door graaf d'Epinoy en in 1833 door graaf Gustave de Lannoy. In 1907-1908 volgden een restauratie en een uitbreiding, naar de plannen van architect O. Flanneau. Het gebouw heeft een U-vormige plattegrond en bestaat uit twee bouwlagen onder een mansardedak met twee dakkapellen onder frontonbekroning. De leien bedaking rust op een houten dakgebinte, dat in zijn oorspronkelijk staat werd bewaard. De hoofdgevel in zandsteen telt negen traveeën. De middentravee vormt een risaliet met schijnvoegen en is opengewerkt door een rondbogige inrijpoort met kwarthol beloop, bekroond door een rondboogvenster op de verdieping, dat voorzien is van een smeedijzeren borstwering. De getoogde benedenvensters en de rechthoekige bovenvensters zijn getralied of voorzien van luiken. De horizontaliteit van de gevel wordt geaccentueerd door de puilijst en het klassieke hoofdstel met gelede architraaf, een fries met het jaartal « MDCCLXII » en een geprofileerde kroonlijst. Aan de tuinzijde zijn de bakstenen gevels met zandstenen sokkel volgens U-vormige opstand opgetrokken. De ingangstravee is breder en wordt op de eerste verdieping opengewerkt door een groot rondboogvenster. In 1907-1908 werd de zuidervleugel verbouwd en verlengd met drie traveeën, waaronder één travee met een gebogen erker. Ten noorden bevinden zich de voormalige stallingen en het koetshuis met slechts één en een halve bouwlaag.

Interieur. Een overdekte doorgang leidt zowel naar de tuin als naar de vertrekken van de beneden-verdieping, en, via een eretrap met smeedijzeren trapeuning, naar de salons van de bel-etage en de vertrekken van de tweede verdieping.

De bel-etage bezit een eetkamer, die uitkijkt op de tuin. Aanpalend bevinden zich verschillende opeenvolgende salons richting straatkant. Het rode salon, de antichambre, het gele salon en de rookkamer hebben hun Lodewijk-XV-decoratie behouden zoals de plafonds met lijstwerk, de lambriseringen en de marmeren schoorstenen die, net als het meubilair, waarschijnlijk oorspronkelijk zijn. Een aantal elementen werden misschien aan-gebracht in de loop van de 19de en de 20ste eeuw.

De ruime kelders strekken zich uit over heel de hoofdvlugel en hebben bakstenen gewelven.

De tuin bestaat uit een geplaveide binnenplaats die een licht hellend grasperk voorafgaat. Links en rechts bevindt zich een geplaveid wandelpad. Achteraan het grasperk staat een grote nis met buste op een blauwe hardstenen sokkel.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed :

Historische en artistieke waarde :

Nadat meester-metselaar Josse Massion, afkomstig van Edingen, dit oude huis in 1762 van Diego de Ruyter kocht, begon hij op deze plaats onmiddellijk een groot huis te bouwen, het

huidige hotel de Lannoy. Deze benaming heeft het pand te danken aan de familie die het huis in 1833 aankocht en er nog steeds eigenaar van is. Tussen 1768, het jaar waarin Josse Massion zijn goed aan graaf d'Epinoij verkocht, en 1833 kende het hotel meerdere inwoners en werd het herhaalde keren, geheel of gedeeltelijk, verhuurd.

Sinds de afbraak van het hotel de Mérode-Deinze en het hotel de la Boëssières-Thiennes in 1956 en de ingrijpende verbouwingen van de naburige hotels, blijft het hotel de Lannoy, samen met het hotel de Mérode-Westerloo, een van de interessantste historische getuigen van de Wolstraat. Op het einde van de 18de eeuw was deze straat, na twee eeuwen, nog steeds de verblijfplaats van grote adellijke families.

De klassieke regelmaat van zijn gevels en de indeling en decoratie van de vertrekken, die met zorg gerestaureerd werden aan het begin van deze eeuw, maken van het hotel de Lannoy haast een uniek voorbeeld van 18de-eeuwse architectuur van hoogstaande kwaliteit en van grote omvang in Brussel.

Een dergelijk uitzonderlijk goed, dat bovendien in een zeer goede bouwfysische toestand verkeert, moet dan ook de nodige aandacht krijgen.

Er dient hier opgemerkt te worden dat het goed deel uitmaakt van een zeer homogeen geheel, waarvan sommige elementen al beschermd werden : nr. 3-5 en 11 zijn namelijk opgenomen in het besluit houdende bescherming als monument van het geheel van het Koninklijk Muziekconservatorium en nr. 23 beschermd bij besluit van 17 april 1997.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van **25-03-1999**

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE



VOOR EENSLUIDEND
VERKLAARD AFSCHRIFT

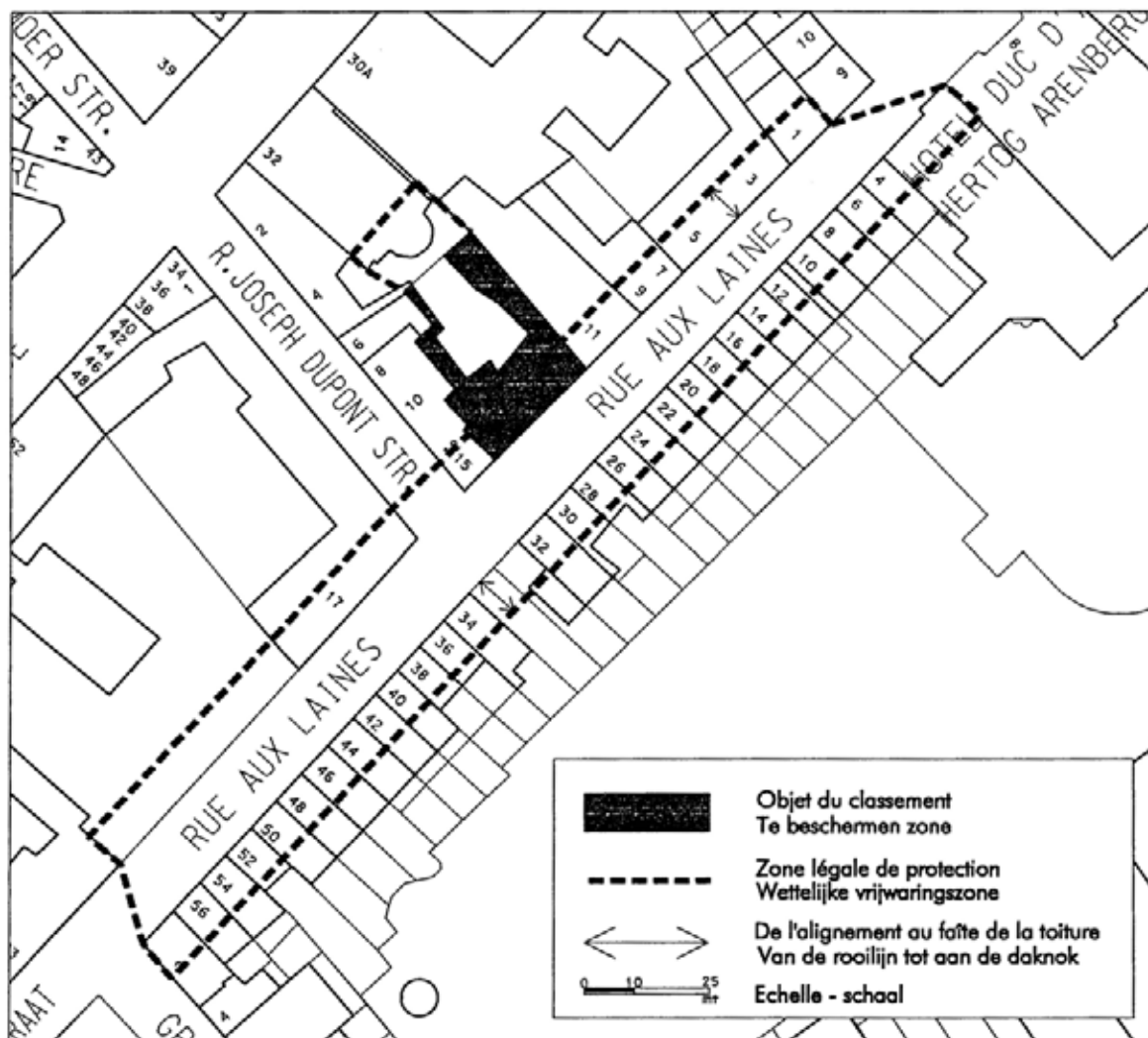
NADINE SOUGNÉ
KANSELAAR

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT
DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT
COMME MONUMENT DES FAÇADES ET DE LA
TOITURE AINSI QUE DE CERTAINES PARTIES
DE L'INTERIEUR DE L'HOTEL DE LANNOY ; ET
DU JARDIN SITUÉ A L'ARRIERE DU BIEN SIS
RUE AUX LAINES, 13 A BRUXELLES

BIJLAGE II BIJ HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HUUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE
TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE
GEVELS EN DE BEDAKING EN VAN
BEPAALEN DELEN VAN HET INTERIEUR
VAN HET HOTEL DE LANNOY EN VAN DE
TUIN ACHTER HET GOED, GELEGEN
WOLSTRAAT 13 TE BRUSSEL

**DELIMITATION DE LA
ZONE DE PROTECTION**

**AFBAKENING VAN DE
VRIJWARINGSZONE**



Vu pour être annexé à l'arrêté du
25-03-1999

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van
25-03-1999

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des
Régions, du Logement et des Monuments et Sites,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering en Minister van
Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling,
Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Nadine SOUGNÉ

Charles PICQUE